

A legujabb index.

(A Szege tudósítójától.) A Szegei Munkaadók Szövetsége ma délelőtti állapította meg a kollektív szerződés alapján dolgozó munkások bérének indexszámát, amely hétfőtől kezdődőleg lép érvénybe. Ismeretes, hogy a Munkaadók Szövetsége és a munkások között fennálló kollektív szerződés szerint a munkabérek az 1922 augusztusi buzaárak drágulásának megfelelő százalékban emelkednek. A mai kimutatás szerint a buzaárak múlt év augusztus 1-e óta 208,4 százalékkal emelkedtek, ennek megfelelően a munkabéreket 205 százalékkal emelte fel ma a Munkaadók Szövetsége, az augusztusi béreket véve alapul. A legutolsó béremelésnél, április 1-én, 165 százalék volt a drágulási index, tehát két hét alatt negyven százalékkal emelték fel a munkabéreket. Öröndetes az a békés együttműködés, amely a Munkaadók Szövetségének tagjai és a szerződött munkások között fennáll, mert így nagyobbára elkerülhetők a sztrájkok, miután a munkaadók a drágulásnak megfelelően önmaguktól felemelik a munkabéreket. Üdvös lenne, ha az egész vonalon sikerülne az indexrendszeri ilyenformán megalapozni általában az a vélemény a munkaadók és munkások között egyaránt, hogy a folytonos drágulásnak ugyanis az index lesz a vége.

Az indexrendszerre való áttérést legujabban a banktisztviselők faszorozzák, de általánosságban kívánják ezt az összes magántisztviselő. Az általános mozgolódás következményeképpen

a tisztviselők fizetésrendezésének kérdése felmerült a Munkaadók Szövetségében is. Ugy tudjuk, hogy éppen Pongrácz Albert, a szövetség elnöke, dolgozott ki egy tervezetet, amely szerint a tisztviselők fizetését rendezni lehetne. A számítás, amely mindenben tökéletes, csak megvalósításra szorul, a következő:

Vegyünk egy békebeli közepes fizetést, évi 1800 koronát. Ha a tisztviselő évi 30 korona javítást kapott, akkor nyolc év alatt évi 2040 korona fizetése lett. Ha vesszük, hogy a husz koronás buza ára ma huszezer korona, akkor az áremelkedés ezerszeres. Eszerint ma a közepes tisztviselői fizetésnek évi 2,040,000 korona felel meg. Miután azonban a buza emelkedése nagyobb, mint más árucikké és a külföldi buza is olcsóbb mint a magyar buza, az így előállott 40 százalékos differenciát le kell számítani. Eszerint a békebeli viszonyokhoz megközelítőleg arányos és a lecsökkentett igényeknek megfelelő évi fizetés 510.000 korona lenne, ami havonta 42.500 koronának felel meg. (Egy közepes jó munkás ma 45 000 koronát keres egy hónapban.) A jobb tisztviselők és családosoók fizetése természetesen megfelelő arányban emelkedne.

Ha a munkaadók a fizetéseket ilyen arányban rendeznék, valószínű, hogy a tisztviselők legujabban tapasztalható elkeseredése lecsillapodna. Nem kellene azonban megnyugvást, ha a Munkaadók Szövetségében felvetődött eszme csak a papíron maradna és nem valósulna meg.

Diófából nem csinálnak taligát.

(A Szege tudósítójától.) Tegnap este magasabb helyről szigorú uasítás röpített felém: „Holnapra írjon kérem valami színes riportot”. „Igenis, kéremássa”, válaszoltam automatikusan anélkül, hogy egy pillanatig is elváltam feladatom körülményességére gondoltam volna. Színes riport... mi az, egy érző kebelnek? Ahova néz az ember, mindenütt színes riport-témák lógnak a levegőben. Például benne vagyunk a bolondosnak minősített április havában. Talán már az orgonák is ott, a hiden túl, Erzsébet királyasszony ligetében, de ha nem nyílnak, a mármarosai tutajos oláhok bizonyára megérkeztek már és bizonyára nagyon érdekes, színes dolgokat tudnak mesélni a hosszú uazásról, messzeszakadt fatornyos hazájuk szomorú állapotáról. Igen ám, de a tutajos oláhok már tavaly ilyenkor egyszer meinterjú voltam és már még sem illik minden évben előráncigálni a régi riport témákat, még akkor sem, ha a nyájas újságolvasó esetleg nem is

veszi észre a turpisságot. De van ezer más színes téma, most ugyan hirtelenében egy sem jut eszembe, ami nem is csoda, hiszen az emberi agyvelő teljesítőképessége így éjjel felé már meglehetősen kimerül, de hogy téna sok van, az szent igaz... Ilyenféle önmegnyugtató gondolatok halványan felvillantak ugyan előttem, de azután nem igen gondoltam már semmire, legfeljebb álmodtam holmi színes riportokat.

Szin helyett szürkeség.

Ma reggel azután ismét élelem meredt a feladat, de már súlyosan és ridegen, szinte megoldatlanul. Az a rengeteg téma terv mind szerte-foszlott a valóságban, az égen szürke felhők nyargaltak, a földön szürke port kavart fel az áprilisi szél, az emberek szürke raglánokban rohantak el mellettem és egy szürke csacigunyorlóva kiállózott eső után valahol. Szóval szürke volt az egész világ, a nagy szürkeség.

a nemesi pecsétgyűrűjét zálogul leteszi elnök ur ő nagysága asztalára.

Kalmár Málé nevű nemesek nem fordulván elő nagy számban, az Alsóváros atyja mégis csak kifelé igyekezett. De be volt zárva akkorára mindhárom ajtó. Városi hajduk álltak őrt mindnyájánál párosával. Így kívánta ezt a széksértési regula.

— Tekintetős urak, — fogta most már alázatosan a szót a széksértő, — tessőnek éngőm még ez éccör hazaengedni. Hiszön nem tölttem én sömmit rosszat, kérőm szépen. Mögengedőm, hogy eljárt a szám, de vőgyék ügyelőmbe, hogy én csak szögény parasztembőr vagyok; nem vagyok én kitanulva az uri huncutságokba.

— Már megint sérteget az ur! — pattant föl Novák.

— De az ur sértőget engőm! — szabadkozott Kalmár Málé. — Mért mond engőm urnak, mikor paraszt vót nekőm mindön ivadékom.

— Mért fenyegette meg a polgármester urat? — kérdezte egy kicsit megenyhülve a főügyész.

— Én? Hiszön csak azt tetszőttem mondani, hogy milyen ökör...

— Ökörnek a törvényhatóságban semmi helye, — mosolyodott el Novák és hangosan derült az egész közgyűlés a mosolygó emberen más jó emberek. Kalmár Málénak megjött a bátorsága.

— Kérőm szépen, — magyarázza ki magát, — én arra gondoltam, hogy a polgármestőr ur is gazdálkodó embőr, hát mondok ha arra jár mifelénk, maj eldicsekszők neki a Bimbóval, hadd örüljön neki, milyen jelős állat nevelődött a szülővárosunkban...

Már akkor hangosan kacagott az egész municipális parlament, ennél fogva Novák József beszüntette az akciót és kinyitatta az ajtókat. Ment is kifelé Kalmár Málé, mint a szél és vissza sem fordult volna az egész királybiztoságért. Pedig Pálffy Ferenc, Isten nyugtassa, ragyogó szemmel integetett utána:

— Mögnézzük a Bimbót, mögnézzük. De előre fogadok, hogy az én Csákóm külön jószág annál.

Hát így esett Szege egyellen széksértési pöre.

Ezt a történetet úgy irtam le, ahogy vagy tiz esztendeje hallottam egy szemtanu civis Szege-dien sis-től, aki nagyon kevesed-magával él már a rekonstrukció vezető alakjai közül és csak messziről nézi a mai közéletet, amely egy áldott munkában töltött nemes és tiszta élet jutalmául neki is fejébe nyomta a töviskoronát. Eszembe pedig arról jutott a történet, hogy a kigazdák minisztere a parlamentben tegnap fölháborodva tiltakozott az ellen, hogy őt parasztnak mondják, holott ő kigazda. Nekem mindegy, mert én szívesem szólítom kegyelmes urnak még János bácsit is, házmaster urunkat, noha kegyetlenül megszokott várakoztatni éjjel után, — hanem attól félek, az iskolában nehezen fog menni az ezeresztendő paraszt szónak a nagyon friss kigazdával való kicserélése. Furcsa lesz a Dózsa parasztlázadását kigazda-lázadásnak nevezni és még furcsább lesz Arany Jánost megkorrigálni, mondván a Toldi-ban: Dolmányán a szabó kigazdát nem hagyott.

ben pedig nem igen lehetős fel az a szín, amire pedig nekem sürgős szükségem van ismeretlen témájú riportom megírásához.

Szomorúan ödöngtem a városban mindenfelé, céltalan össze-visszaságban, kivélődtem a Tisza partjára is, gondoltam mégis csak jó lesz a „tutajos oldh”, tutajt láttam is néhányat, de az oldh hiányzott róla”. Megnéztem a Széchenyi-tér orgonabokrait, de csak egészen apró, barna bimbókat találtam rajtuk. Azután végig ballagtam a piacon. A kofa nénik haragos kedélyállapotban pörlekedtek a vásárlókkal, akiknek könnyet csalt a szemükbe az éles por, vagy talán a pornál is veszedelmesebb drágaság. Felmentem a városháza tornyába. A hűvös, meredek lépcsőn meg is szerkesztettem már a riport címét: „Madártáv riport a szegei tanyákról”. Az öreg tűzör azonban morcos arccal fogadott. „Rosszkor jött, szerkesztő ur — mondta az adj isten helyét — nem látni innét semmit se az egész határból”. És valóban. Mintha sűrű köd zárta volna körül a várost, a porfelhőből csak a házak teteje látszott itt-amott ki, de a szegei tanyákból egy falatot sem láttam.

A riporterek szelleme.

Reménytelenül baktattam ismét lovább, a Kossuth Lajos sugárat felé. A riporterek saját külön szelleme azonban még sem hagyott el teljesen. A tegnap esti elbizakodottságot megtorolta ugyan a tokáig tartó és hiábavaló balagtatással, de azután megemberelte magát és ott, a Kossuth Lajos-sugárat elején tenyerembe rakta ajándékát, a megrendelt színes riport témáját. Naponta legalább négyszer elmegyek föllett témám lelőhelye mellett, de eddig még soha észre nem vettem, hogy itt, a Báló-kocsma előtt taliga-piac van, pedig ott van az már jó néhány évtized óta. Most azonban megláttam, szóval felfedeztem azt a helyet Szegeben, ahol taligát, vagy helyesebben talicskát árulnak.

A különböző formájú kézi szállítási alkalmatosságok ott állnak szép, katonás glédában a széles gyalogjáró külső felében. Az árusítók pedig a fal tövében kaszinóznak és meghányják-velik a fölfordult világ sorját.

— Adjon Isten jó nspot — üdvözöltem illendőképen az egyik tisztos kinézésű taligás asszonyságot. Gyanakodó pillantással mért végig. Tekintetéből kiolvastam, hogy nem bizik taliga vásárlási szándékom őszinteségében és inkább adódetektívét sejtíti bennem. Kurián, óvakodva válaszolgotott indiszkrét kérdéseimre, körülbelül a következőképen:

- Hogy méri a taligát néni?
- Kit hogy lehet becsapni.
- Aztón mindegyik fajtának egy ára van?
- Nincs annak. Fajtája válogatja.

A vásár.

Az árakat mégis megláttam, közvetett uton. Öreg, tanyai szerű atyafi baltogott felénk. Előbb jó messziről mustrálta a portékát, majd közelebb ment hozzá, felemelt egyet, éppen a harmadikat a sorból, kifordította. Aztán a kerekét pörgette meg csudálatos szakértelemmel.

— Mennyire tartja — vetette oda csak úgy félvállról.

— Ezerhétszáz pengőért elviheti kend.

Erre már visszaesztette az öreg a kimustrált darabot a helyére és csak annyit mondott, hogy „hm.”

— Vigye el ezerszázér — kezdte meg az alkut az asszonyság.

— Nem viszőm én — büszkélkedett amaz — kifart egy darabig még a régi is.

— Hát ezerér ső köll?

— Nem hát!

— Akkor nem is akar maga vásálni.

A taligalpar válsága.

Az öreg elbaltogott, én meg folytattam az interjút. Az asszonyság most már közlékenyebb volt, de az egyik szeme csak a közelben settenkedő tanyai felé kacsintgatott. Elmondta, hogy nehéz idők járnak a taliga iparra, nagyon megcsökkent a kereslet, pedig aránylag ennek az ára ment föl legkevésbé. Békében három, négy koronáért adták a közönséges talicskát, a kubikos taligát pedig öt forintért. Ma „csak” kétezer korona a közönséges taliga, a kubikos taligáért még az ötezet is alig adják meg, pedig ez nagyon messze marad még a buzaparitástól. A legnagyobb baj azonban a kereslet csökkenése. Nincsenek olyan békebeli nagy kubikos munkák már, mint annak idején...